

K.
Sel

400
Fakultatiivkursuse programm

H e e g e l d a m i n e j a
S i l m u s k u d u m i n e .

Seletuskiri

Fakultatiivkursuse eesmärgiks on õpilaste heegeldamise ja silmuskudumise alaste teadmiste ja oskuste süvendamine ning nende esteetiliselt maitselt arendamine rõivastus- ja kodusisustusküsimustes.

Programmid hõlmavad suhteliselt palju heegeldamise ja silmuskudumise tehnoloogiat, mistõttu on soovitatav käsitlevaid teemasid valida vastavalt vajadusele ja kohalikele tingimustele (vastavate materjalide olemasolu jm.) ning käsitleda neid põhjalikumalt. Ülejäänud teemade ülesandeks jääb heegeldamisest ja silmuskudumisest kui käsitöötehnikast ülevaatliku pildi andmine.

Paralleelselt tööproovide ja esemete valmistamisega on soovitatav ka teoreetilise, teemasid tutvustav ainekäsitus.

Aja kokkuhoiu ja õpilaste töö vastu huvi hoidmise eesmärgil oleks soovitatav sama-aegselt heegel- ja kudumistehnika õppimisega rakendada varerõpitud juba mõne rõivastus- või kodusisustuseseme valmistamisel.

(ka koduse tööna). Seepärast tuleks tutvustada õpilastele juba esimestes tundides mitmesuguses tehnikas valmistatud töönäidiseid, et õpilased saaksid valida ~~maht~~ enesele sobiva koe- või heegeldkirja ning asuda kohe eseme valmistamisele.

Mõlemaid, nii heegeldamise kui ka silmuskudumise programme võib rakendada nii 7., 8., 9. või 10. klassis ühe nädalatunniga õppeaasta jooksul või paaritunnine ühel poolaastal.

Heegeldamine (35 tundi)

1. Heegeldetailidele soovitava kuju andmine silmuste kasvatamise ja kahandamisega edasi-tagasi ja ringheegeldamisel(6 tundi)

Praktiline töö: ruudu, ristküliku(paela, nööri, vöö),kolmnurga, hulknurga, ringi, ovaali, kumera ja nõgusa kaare, silindri, koonuse jt. heegeldamine.

2. Mitmesuguse faktuuriga heegelpindade kujundamine silmuste vaheldumise, venitamise, kuhjumise, erinevate sissepistete, aukude heegeldamise jm. teel(6tundi).

Praktiline töö: tööproovid.

3. Kahe või enam värvi lõngaga heegeldamine. Pideva ja katkeva triibu heegeldamine.(2 tundi)

Praktiline töö: tööproovid.

4. Heegeläärised(4 tundi)

Kinnissilmus, tipp, sämp, kaar, pits, narmas.

5. Iiri-(gipüür) pits(4 tundi).

Mitmesuguste motiivide heegeldamine.:ringid. õied, lehed, paelad, jm. Motiivide ühendamine heegeldamise ja õmblemise teel.

6. Tuniistehnikas heegeldamine(2 tundi).

Heegelnõel. Edasi- ja tagasirea heegeldamine. Heegelkirjade heegeldamine tuniistehnikas.

7. Hargipits (2 tundi)

Heegelhark. Alustamine. Küljeasade heegeldamine. Ribade ühendamine.Ääre pitsid.

8. Abilõngaga heegeldamine(2 tundi)

Heegelpinna paksemaks, dekoratiivsemaks ja reljeefsemaks muutmine

9. Heegeldamise ajaloost(7 tundi)

Rahvuslik heegelpits. Hiiumaa põlle ääre- ja vahepitsid. Muhu särgi ja kinnaste mitmevärviline heegelpits. Setu liniku värviline pits. Hilisemad käterätikute , padjapüüride, ja laudlinade heegelpitsid.

Näidistööd: rätik, sall, pontso, vest, pluus, jakk, kleit, müts, sussid, sokid, sukad, kindad, kunstlilled jm.

S i l m u s k u d u m i n e (35 tundi)

1. Mitmesuguseid algsilmuste loomise võtteid (2 tundi)
Üha ja kahe erivärvi lõhgaga silmuste loom ne. Sümbulised
ääred jm.

Praktiline töö: Algsilmuste loomise võtete harjutamine

2. Kootavatele detailidele soovitava kuju andmine
silmuste kasvatamise ja kahandamisega edasi-tagasi ja ring-
kudumisel(6 tundi).

Kumer ja nõgus serv. Taskud. Kraed. Sissevõtuvoldid. Nööpaugu

Praktiline töö: Tööproovid.

3. Koekirjaliste pindade kudumine(8 tundi).

Vikkel-, nöörr-, palmik-, pitskoed jt.

Praktiline töö: Tööproovid.

4. Kirikirjadega pindade kudumine(4 tundi).

Kahe ja enam värvi lõhgaga kudumine.

Praktiline töö: Tööproovia.

5. Koepindade kaunistamine roosimise teel(4 tundi),

Roositud korpindade kudumine. "Roosimine" tikkimise teel.

Praktiline töö: Tööproovid.

6. Narmaste kudumine (4 tundi)

Aärenarmas. Narmaspinna kudumine.

Praktiline töö: Tööproovid.

7. Aparaadil ja kudumismasinal kudumine(4 tundi)

Praktiline töö: Tööproovid.

8. Silmuskudumise ajaloost.(3 tundi)

Rahvuslikud kirikindad ja -sukad. Roositud ja koekirjalised
kindad ja sukad. Silmuskoelised esemed rahvatraditsioonides ja tä
tänapäeval.

Näidistööd: sall, rätik, müts, laba- ja sõrkindad, s
sokid, sukad, sussid, pontšo, vest, pluus, jakk, seelik, kleit,
kostüüm jm.

Kirjandus:

Hallik, C. Silmuskudumine.

Konsin, K. Silmakoeesemed. Eesti rahvakunst.

Eesti NSV Teaduste Akadeemia Etnograafia Muuseum. Ajaloo Instituut

Eesti rahvarõivad XIX sajandist ja XX sajandi algult.

Eesti NSV Teaduste Akadeemia Etnograafia Muuseum. Mulgi kirikindad
ja kirisukad.

Eesti NSV Riiklik Etnograafiamuuseumi. Koekirjalised kindad ja sukad.

Aljasmets, E. Silmuskudumine.